

родна партия и на другата страна само нѣколко министри. Азъ отъ своя страна му възразихъ, че, доколкото зная, въ България има една партия — тия що сж министри, и тия, които искатъ да станатъ такива; България не ще вирѣе като Гърция, ако не стѣпи на краката си; ако сега има нѣщо лошо, то ще остане такова съ столѣтия, ако сега има нѣщо добро, то ще остане добро за вѣкове. Критическо положение. Историческата задача на България. Вацовъ изказа нѣкакъ си своето недоволство отъ изборнитѣ агитации на либералитѣ, които обещаваха на селянитѣ освобождаване отъ данъци. За училищата, Дриновъ — недоволство отъ неговата училищна система; Вацовъ мисли, че отначало училищата трѣбва да бждатъ държавни, много е мжно да се събератъ пари — въ Ломъ има срѣдна реалка. Останахъ тамъ до 11 и пол. ч. Съ господата отидохъ въ училището и черквата (виз., безвкусие), хубава нова училищна сграда. Римски надписи (единъ *legio II Italica*); камененъ левъ; стълповъ капителъ. Около 90 ученика има въ III класъ, училищнитѣ сбирки сж отъ Фричъ въ Прага.

Спазаряване съ чифутчето (Ашеръ Херманъ, софийски файтонъ, молдованъ), което докарало тукъ Вацова отъ София. Ходжата тъкмо призоваваше за обѣдъ, а ние долу се пазарѣхме, всѣкога *itio in partes* [се раздѣляхме], а чифутчето следъ насъ намаляваше. Най-после сключихме пазарлъка на 100 франка = 25 сребърни рубли. Обѣдвахме съ Вацова и Попова въ моята гостилница — руски офицери (Врачанска дружина).

Направихъ разходка изъ турския Ломъ. Туркини безъ яшмащи. Татарка — грубо, месесто, червено лице, напomniaще образи отъ Волга. Татарски зидаръ, цѣлиятъ бѣлъ. Турски момиченца въ шалвари безъ яшмакъ. *Lehmhütten* [кжщурки] само отъ калъ и дърво, пълна липса на симетрия, нито следа отъ външната геометрична елегантностъ на маджарскитѣ и сръбскитѣ съ широки улици и т. н. Оршова бѣше рай спроти Ломъ. Казармата, бившъ конакъ. Синята кжща на Попова, 6 години е тукъ, гдето се и оженилъ; едва успѣхъ да отклоня покани-тѣ да отида по домоветѣ имъ. Ровове, стари укрепления, занемаренъ *fossé sec*. Изгледъ отъ горната махала къмъ Дунава — стрѣмень склонъ, глиненa тераса около 70—80', парчета отъ стена долу въ пѣсчливитѣ наноси между склона и водата. Изгледъ къмъ изтокъ и устието на р. Ломъ, тамъ вили и лозя, живописно. Противоположностъ на двата брѣга. Праздникъ. Оживление по улицитѣ. Народни носии. Бѣли женски съ червена престилка и дълги коси; хубави лица — за мене първитѣ български женски типове. Масивни гугли; червено дъно върху имъ (нѣмало ги е по-рано, въвели сж ги руситѣ — образецъ отъ кубанскитѣ казаки); червени шапчици; голѣми калпаци. Турски кафенета. Старъ шадраванъ подъ стрѣха.